

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2007-2008

21 MEI 2008

Wetsvoorstel tot wijziging van het Straf-wetboek en van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen, gewoon-temisdadigers en plegers van be-paalde seksuele strafbare feiten, wat de herhaling betreft

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
DE JUSTITIE
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER MAHOUX

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2007-2008

21 MAI 2008

Proposition de loi modifiant le Code pénal et la loi du 9 avril 1930 de défense sociale à l'égard des anormaux, des délinquants d'habitude et des auteurs de certains délits sexuels, en ce qui concerne la récidive

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR
M. MAHOUX

Samenstelling van de commissie / Composition de la commission :

Voorzitter / Président : Patrik Vankrunkelsven.

	Leden/Membres :	Plaatsvervangers/Suppléants :
CD&V - N-VA	Helga Stevens, Hugo Vandenberghe, Pol Van den Driessche, Tony Van Parys.	Dirk Claes, Sabine de Bethune, Nahima Lanjri, Els Schelfhout, Elke Tindemans.
MR	Alain Courtois, Marie-Hélène Crombé-Bertom, Christine Defraigne.	Berni Collas, Alain Destexhe, Philippe Monfils, François Roelants du Vivier.
Open Vld	Martine Taelman, Patrik Vankrunkelsven.	Roland Duchatelet, Marc Verwilghen, Paul Wille.
Vlaams Belang	Hugo Coveliens, Anke Van dermeersch.	Yves Buysse, Jurgen Ceder, Joris Van Hautem.
PS	Christophe Collignon, Philippe Mahoux.	Safia Bouarfa, Joëlle Kapompolé, Philippe Moureaux.
SP.A-SPIRIT	Geert Lambert, Guy Swennen.	Johan Vande Lanotte, Myriam Vanlerberghe, André Van Nieuwkerke.
CDH	Vanessa Matz.	Francis Delpérée, Jean-Paul Procureur.
Ecolo	Carine Russo.	José Daras, Josy Dubié.

Zie:

Stukken van de Senaat:

4-330 - 2007/2008:

Nr. 1 : Wetsvoorstel van mevrouw Crombé-Berton en de heer Roelants du Vivier.

Nrs. 2 tot 6: Amendementen.

Voir:

Documents du Sénat:

4-330 - 2007/2008 :

N° 1 : Proposition de loi de Mme Crombé-Berton et M. Roelants du Vivier.

N^{os} 2 à 6 : Amendements.

I. Inleiding

De commissie voor de Justitie heeft dit wetsvoorstel besproken tijdens haar vergaderingen van 29 januari, 12 februari, 11 maart, 16 april en 7 en 21 mei 2008, in aanwezigheid van de minister van Justitie.

II. Inleidende uiteenzetting van mevrouw Crombé-Berton

Mevrouw Crombé-Berton verduidelijkt dat in het Belgisch recht het begrip van misdaad na wanbedrijf niet bekend is. Een seksuele delinquent die vervolgens een misdaad begaat, wordt dan ook niet als een recidivist beschouwd. In een dergelijke hypothese is er dus geen verzwarening van de straf. Aangezien de veroordeelde geen recidivist is, komt hij bovendien in aanmerking voor de voorwaardelijke invrijheidstelling nadat hij een derde van zijn straf heeft uitgezeten.

Spreekster legt uit dat zij de tekst van haar oorspronkelijke voorstel grondig wil aanpassen, om rekening te houden met de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf (zie amendementen nrs. 1 tot 4, Stuk Senaat, nr. 4-330/2).

Zij wil wel nog steeds het principe van misdaad na wanbedrijf toevoegen aan ons Strafwetboek, maar dan met aanpassingen. De herhaling zou beperkt worden tot de zwaarste wanbedrijven, wanneer het oorspronkelijke wanbedrijf heeft geleid tot een gevangenisstraf van drie jaar en wanneer de herhaling heeft plaatsgehad binnen tien jaar nadat de veroordeelde zijn straf heeft ondergaan of sinds zijn straf verjaard is.

III. Algemene bespreking

De heer Mahoux vraagt wat de bedoelingen zijn van de regering met betrekking tot de inwerkingtreding van de wet van 26 april 2007 betreffende de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechbank. Artikel 13 van die wet machtigde de Koning om de datum van de inwerkingtreding te bepalen. Deze inwerkingtreding moet echter ten laatste op 1 juli 2009 plaatsvinden.

De minister wijst erop dat de bepalingen inzake de terbeschikkingstelling van de regering uit de wet van 9 april 1930 intussen gewijzigd werden door de wet van 26 april 2007 betreffende de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechbanken. Deze wet bevat bovendien totaal nieuwe bepalingen inzake de materie van de terbeschikkingstelling. Deze wet zal in werking treden op een nader door de Koning te bepalen datum, uiterlijk op 1 juli 2009. Het voorliggende wetsvoorstel heeft betrekking op de problema-

I. Introduction

La commission de la Justice a examiné la proposition de loi qui fait l'objet du présent rapport lors de ses réunions des 29 janvier, 12 février, 11 mars, 16 avril ainsi que des 7 et 21 mai 2008, en présence du ministre de la Justice.

II. Exposé introduc  tif de Mme Crombé-Berton

Mme Crombé-Berton précise que le droit belge ne connaît pas la notion de récidive de crime sur délit. Par conséquent, un délinquant sexuel qui commettait ensuite un crime n'est pas considéré comme étant récidiviste. Dès lors, l'aggravation de la peine ne joue pas dans une telle hypothèse. Par ailleurs, comme le condamné n'est pas récidiviste, il peut bénéficier d'une libération conditionnelle après un tiers de sa peine.

L'oratrice précise qu'elle propose d'adapter de manière substantielle le texte de sa proposition initiale pour tenir compte de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté (voir amendements n   1 à 4, doc. Sénat n   4-330/2).

Elle maintient l'idée d'introduire le principe de la récidive de crime sur délit dans notre Code pénal mais en le modulant. La récidive serait limitée aux délits les plus graves, lorsque le délit initial a entraînée une peine d'emprisonnement de trois ans, et lorsque la récidive a lieu dans les dix ans depuis que le condamné a subi ou prescrit sa peine.

III. Discussion générale

M. Mahoux demande quelles sont les intentions du gouvernement concernant la mise en vigueur de la loi du 26 avril 2007 relative à la mise à disposition du tribunal de l'application des peines. L'article 13 de cette loi donnait une délégation au Roi pour fixer la date d'entrée en vigueur. Cette dernière doit cependant avoir lieu au plus tard le 1^{er} juillet 2009.

Le ministre souligne que les dispositions de la loi de 1930 qui concernent la mise à disposition du gouvernement ont entre-temps été modifiés par la loi du 26 avril 2007 relative à la mise à disposition du tribunal de l'application des peines. Cette loi contient en outre des dispositions tout à fait nouvelles concernant la mise à disposition. Elle entrera en vigueur à une date à préciser par le Roi, et au plus tard le 1^{er} juillet 2009. La proposition de loi à l'examen a trait à la problématique de l'exécution des peines et

tiek van de strafuitvoering en het heeft dan ook weinig zin om de wet van 1930 aan te appsen wanneer deze in de nabije toekomst zal opgeheven worden. Hetzelfde geldt wat betreft de bepalingen betreffende de voorwaardelijke invrijheidssetting, gewijzigd door de wet van 17 mei 2006.

De heer Van Parys wijst er ook op dat wetten in verband met strafuitvoering steeds budgettaire consequenties hebben. Aldus heeft de inwerkingtreding ervan slechts zin als men ook de nodige middelen en personeel kan ter beschikking stellen. Spreker vraagt een concreet antwoord van de regering in functie van de gegeven budgettaire middelen.

De heer Delpérée merkt op dat zijn fractie achter het doel van het ter bespreking voorliggende wetsvoorstel staat. Zijn fractie had reeds tijdens de vorige zittingsperiode een wetsvoorstel over hetzelfde onderwerp mede ondertekend (zie het wetsvoorstel tot aanvulling van artikel 56 van het Strafwetboek teneinde herhaling van misdaad na wanbedrijf te bestraffen, ingediend door mevrouw de T' Serclaes c.s., Stuk Senaat, nr. 3-871/1).

Spreker stelt zich echter wel vragen over het nut van een wijziging van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij, aangezien de wet van 19 april 2007 betreffende de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtkbank is goedgekeurd.

Mevrouw Crombé-Berton wijst erop dat haar wetsvoorstel ertoe strekt het principe van de herhaling van misdaad na wanbedrijf aan het Strafwetboek toe te voegen. Dit zal de recente wetswijzigingen aanvullen met betrekking tot de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtkbank. Het is niet nodig de inwerkingtreding van de wet van 19 april 2007 af te wachten om het Strafwetboek aan te vullen.

De minister stipt aan dat men hier te maken heeft met de hypothese van misdaad na wanbedrijf. De wetgever van 1867 heeft dit onderzocht en merkte op dat strafverzwaring weinig zin had aangezien « *les limites de la peine applicable au crime ... donnaient aux juges une latitude suffisante pour avoir égard s'il y avait lieu, à la condamnation prononcée antérieurement pour le délit.* ».

De heer Vankunkelsven draagt de commissie op na te denken over dit gegeven. Gaat zij akkoord met het feit dat verzwaring niet nodig is wegens het plegen van een criminale feit?

Om elk risico op botsing tussen het voorstel van vandaag en de wet van 19 april 2007 uit te sluiten, zegt mevrouw Crombé-Berton dat zij bereid is om een amendement in te dienen waardoor de datum van inwerkingtreding van beide teksten dezelfde wordt.

De heer Mahoux herinnert eraan dat de wet van 26 april 2007 op basis van een zeer brede consensus is

cela n'aurait, dès lors, guère de sens d'adapter la loi de 1930 alors que celle-ci sera abrogée dans un proche avenir. Il en va de même pour les dispositions relatives à la libération conditionnelle, modifiés par la loi du 17 mai 2006.

M. Van Parys fait également remarquer que les lois relatives à l'exécution des peines ont toujours des conséquences budgétaires. Leur entrée en vigueur n'a donc un sens que si les moyens et le personnel nécessaires sont également mis à disposition. L'orateur demande une réponse concrète du gouvernement en fonction des moyens budgétaires accordés.

M. Delpérée précise que son groupe se rallie à l'objectif de la proposition de loi à l'examen. Son groupe avait déjà co-signé une proposition de loi sur le même sujet sous la législature précédente (voir la proposition de loi complétant l'article 56 du Code pénal en vue de sanctionner l'hypothèse de récidive de crime sur délit, déposée par Mme de T' Serclaes et consorts, doc. Sénat n° 3-871/1).

L'intervenant s'interroge cependant sur l'utilité de modifier la loi du 9 avril 1930 de défense sociale, étant donné l'adoption de la loi du 19 avril 2007 relative à la mise à la disposition du tribunal de l'application des peines.

Mme Crombé-Berton fait remarquer que sa proposition a pour objet d'inscrire, dans le Code pénal, le principe de la récidive de crime sur délit. Cela vient compléter les modifications législatives récentes en matière de mise à la disposition du tribunal de l'application des peines. Il n'est pas nécessaire d'attendre l'entrée en vigueur de la loi du 19 avril 2007 pour compléter le Code pénal.

Le ministre souligne qu'il s'agit en l'occurrence de l'hypothèse de crime sur délit. Le législateur de 1867 l'a examinée et a souligné qu'il n'était guère utile de prévoir l'aggravation de la peine vu que « *les limites de la peine applicable au crime ... donnaient aux juges une latitude suffisante pour avoir égard s'il y avait lieu, à la condamnation prononcée antérieurement pour le délit.* ».

M. Vankunkelsven invite la commission à réfléchir sur ce point. Est-elle d'accord que la commission d'un crime ne doit pas entraîner une aggravation de la peine ?

Pour éviter tout risque de télescopage entre la proposition à l'examen et la loi du 19 avril 2007, Mme Crombé-Berton déclare qu'elle est prête à déposer un amendement visant à faire coïncider la date d'entrée en vigueur des deux textes.

M. Mahoux rappelle que la loi du 26 avril 2007 a fait l'objet d'un très large consensus, y compris pour ce

goedgekeurd, ook wat de datum van inwerkingtreding betreft. Waarom is er niet voorgesteld om de hypothese van de herhaling van misdaad na wanbedrijf tijdens de besprekking van deze wet in te lassen ?

Mevrouw Crombé-Berton herinnert eraan dat haar voorstel niet hetzelfde doel beoogt als de wet van 26 april 2007.

De heer Vankrunkelsven besluit dat de regering weinig geneigd lijkt in te gaan op het tekstvoorstel. Anderzijds stelt mevrouw Crombé-Berton dat haar wetsvoorstel niet helemaal hetzelfde opzet heeft als de wet op de terbeschikkingstelling. Het ene sluit het andere niet uit.

De heer Vandenberghe onderlijnt dat men vooral het standpunt van de wetgever van 1867 moet bekijken, waarbij wordt gesteld dat de herhaling geen invloed heeft op de straftoetfout, aangezien men zich in de hypothese bevindt van een misdaad volgend op een wanbedrijf.

IV. Besprekking van de artikelen

Opschrift

Amendement nr. 2

Mevrouw Crombé-Berton dient amendement nr. 2 in (stuk Senaat, nr. 4-330/2) dat ertoe strekt het opschrift te vervangen om het aan te passen aan de wijzigingen die zij wil aanbrengen aan de doelstelling van het wetsvoorstel (zie amendementen nrs 1, 3 en 4).

Amendement nr. 9

Mevrouw Crombé-Berton trekt haar amendement nr. 2 in ten voordele van amendement nr. 9 (stuk Senaat, nr. 4-330/4). Dit amendement strekt ertoe het opschrift van het wetsvoorstel te vervangen om het aan te passen aan de wijzigingen die zij wil aanbrengen aan de bepalingen inzake de voorwaardelijke invrijheidstelling. Er wordt verwezen naar de besprekking van artikel 2.

De minister stipt aan dat het opschrift van het wetsvoorstel nog onvolledig is. Ook de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank en de voorlopige invrijheidstelling met het oog op de verwijdering van het grondgebied dienen te worden vermeld.

Amendement nr. 17

Naar aanleiding van de opmerking van de minister, trekt mevrouw Crombé-Berton haar amendement nr. 9 in ten voordele van amendement nr. 17 (stuk Senaat nr. 4-330/6) dat ertoe strekt het opschrift van het

qui concerne son entrée en vigueur. Pourquoi n'a-t-on pas proposé l'hypothèse de la récidive de crime sur délit lors de la discussion de cette loi ?

Mme Crombé-Berton rappelle que sa proposition n'a pas le même objet que celui de la loi du 26 avril 2007.

M. Vankrunkelsven conclut que le gouvernement semble peu disposé donner suite la proposition de texte. Par ailleurs, Mme Crombé-Berton affirme que sa proposition de loi n'a pas tout fait le même objet que la loi relative la mise la disposition. L'une n'exclut pas l'autre.

M. Vandenberghe souligne qu'il convient surtout d'examiner le point de vue du l閒islateur de 1867, selon lequel la récidive n'influence pas la fixation de la peine, 茅tant donné que l'on se trouve dans l'hypothèse de crime sur délit.

IV. Discussion des articles

Intitulé

Amendement n   2

Mme Crombé-Berton d茅pose l'amendement n   2 (doc. S閙at, n   4-330/2) visant 脿 remplacer l'intitulé pour tenir compte des modifications qu'elle propose d'apporter 脿 l'objet de la proposition de loi (voir amendements n   1, 3 et 4).

Amendement n   9

Mme Crombé-Berton retire son amendement n   2 au profit de l'amendement n   9 (doc. S閙at, n   4-330/4). Cet amendement tend 脿 remplacer l'intitulé de la proposition de loi pour le mettre en adéquation avec les modifications qu'elle propose d'apporter aux dispositions légales relatives la libération conditionnelle. Il est renvoyé 脿 la discussion de l'article 2.

Le ministre relève que l'intitulé de la proposition de loi est encore incomplet. Il convient 脿galement de mentionner la mise la disposition du tribunal de l'application des peines et la mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire.

Amendement n   17

Faisant suite la remarque du ministre, Mme Crombé-Berton retire son amendement n   9 au profit de l'amendement n   17 (doc. S閙at, n   4-330/6) qui vise 脿 remplacer l'intitulé de la proposition de loi

wetsvoorstel te vervangen als volgt : « Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek, teneinde de herhaling van misdaad na wanbedrijf in te voeren, en tot wijziging van de bepalingen betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling, de voorlopige invrijheidstelling met het oog op de verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering, en de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtsbank ».

Artikel 2 (artikel 3 van de aangenomen tekst)

Amendement nr. 1

Mevrouw Crombé-Berton dient amendement nr. 1 in (stuk Senaat, nr. 4-330/2) dat ertoe strekt artikel 2 van het wetsvoorstel te vervangen. Zij stelt voor een artikel 55bis in het Strafwetboek in te voegen teneinde te voorzien in het geval van herhaling van misdaad na wanbedrijf. In vergelijking met het oorspronkelijke wetsvoorstel integreert dit amendement deze nieuwe vorm van herhaling op meer evenredige wijze in een reeks verschillende gevallen van herhaling die reeds in het Strafwetboek opgenomen zijn.

Mevrouw Crombé-Berton herinnert eraan dat misdaden zeer vaak worden gecorrectionaliseerd. Vele daders van zeer ernstige feiten worden bijgevolg niet beschouwd als recidivisten in de wettelijke zin van het woord wanneer zij een misdaad plegen nadat zij eerder tot correctionele straffen zijn veroordeeld. Dit pleit voor een aanpassing van het Strafwetboek teneinde het begrip van herhaling van misdaad na wanbedrijf in te voeren.

De minister noteert dat niet langer aangedrongen wordt op de wijzigingen van de wetsartikelen betreffende de terbeschikkingstelling gelet op de nieuwe wet van 26 april 2007. Het wetsvoorstel beoogt thans voornamelijk de wijziging van de wet inzake de herhaling en meer bepaald het voorzien van de staat van herhaling in geval van « misdaad na wanbedrijf », hypothese die nu in de wet niet voorzien is.

Wat de straftoemeting (strafverzwaring) betreft, is het niet noodzakelijk een wetswijziging door te voeren. In het geval van een misdaad na wanbedrijf, komt de beoordeling immers toe aan het Hof van Assisen, dat beschikt over een strafpallet dat ruim genoeg is om rekening te houden bij de straftoemeting met eventuele strafrechtelijke voorgaanden.

De minister heeft vooreerst bedenkingen bij de proportionaliteit van voorgestelde regeling.

Spreker haalt het voorbeeld aan van een persoon die voor de correctionele rechtbank werd veroordeeld voor een wanbedrijf, namelijk valsheid in geschriften en oplichting, tot een straf van 3 jaar voorwaardelijk en 6 maand effectief. Binnen de 10 jaar pleegt deze

comme suit : « Proposition de loi modifiant le code pénal, afin d'introduire la récidive de crime sur délit, et les dispositions légales relatives à la libération conditionnelle, à la mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire ou de la remise et à la mise à la disposition du tribunal de l'application des peines ».

Article 2 (article 3 du texte adopté)

Amendement n   1

Mme Crombé-Berton dépose l'amendement n   1 (doc. Sénat, n   4-330/2) visant à remplacer l'article 2 de la proposition de loi. Elle propose d'insérer un article 55bis dans le Code pénal afin d'y prévoir l'hypothèse de la récidive de crime sur délit. Par rapport à la proposition de loi initiale, l'amendement intègre de manière plus proportionnée ce nouveau type de récidive aux hypothèses de récidive déjà prévues par le Code pénal.

Mme Crombé-Berton rappelle que la correctionnalisation des crimes est une pratique courante. Dès lors, de nombreux auteurs de faits très graves ne sont pas considérés comme des récidivistes au sens légal du terme lorsqu'ils commettent un crime après avoir été condamnés antérieurement à des peines correctionnelles. C'est un argument qui plaide pour une adaptation du Code pénal en vue d'y introduire la notion de récidive de crime sur délit.

Le ministre note que l'on n'insiste plus sur les modifications des articles de loi concernant la mise à disposition, eu égard à la nouvelle loi du 26 avril 2007. La proposition de loi vise surtout, à présent, à modifier la loi en ce qui concerne la récidive et, plus particulièrement, à prévoir l'état de récidive en cas de « crime sur délit », hypothèse non prévue actuellement dans la loi.

Pour ce qui est de la fixation de la peine (aggravation de la peine), il n'est pas nécessaire de procéder à une modification de la loi. En effet, en cas de crime sur délit, il appartient à la cour d'assises d'apprécier : elle dispose d'une gamme de peines largement suffisante pour pouvoir tenir compte d'éventuels antécédents criminels lors de la fixation de la peine.

Le ministre se montre avant tout réservé quant à la proportionnalité de la réglementation proposée.

Il cite l'exemple d'une personne qui a été condamnée, devant le tribunal correctionnel, à une peine de 3 ans avec sursis et 6 mois fermes pour un délit, à savoir faux en écritures et escroquerie. Dans les 10 ans qui suivent ce délit, cette personne commet un

persoon een moord, waarvoor hij voor het Hof van assisen verschijnt en levenslang krijgt. De voorgaande veroordeling kan dan tot gevolg hebben dat de persoon 16 jaar dient uit te zitten in plaats van 10 jaar. Is dit niet al te streng ?

Verder vreest de minister dat de volksjury, die vaak vrij repressief blijkt, bij de beoordeling van het criminale feit, de voorgestelde regeling zal aangrijpen om een strengere straf op te leggen (aantal jaren dat effectief moet worden uitgezeten) en dat niet zozeer in overweging zal genomen worden of de voorgaande correctionele veroordeling in concreto een strafverzwaring rechtvaardigt.

Ten slotte verwijst spreker naar de intentie van de interimregering een actieplan op te stellen inzake de strafuitvoering en aldus ook de overbevolking van de gevangenis te bekijken. Indien men wetten stemt die voorzien in een zwaardere strafuitvoering, hetgeen zeer legitim kan zijn en beantwoorden aan de vraag die leeft in de maatschappij, moet dit ook gevolgd worden door het voorzien van de nodige gevangenis-capaciteit.

Volgens mevrouw Crombé-Berton is er geen risico met betrekking tot het proportionaliteitsbeginsel. Amendement nr. 1 bepaalt dat de recidivist die na een wanbedrijf een misdaad plegt tot een zwaardere straf kan worden veroordeeld. De tekst laat de rechter de mogelijkheid om de betrokkenen te veroordelen tot een straf van 5 jaar boven het maximum van de straf, bij de wet op de misdaad gesteld. Dat gebeurt echter niet automatisch.

Zij preciseert dat haar voorstel tot doel heeft de voorwaardelijke invrijheidstelling van deze personen minder soepel te doen verlopen. Momenteel worden personen die een misdaad plegen nadat ze eerder zijn veroordeeld voor een wanbedrijf, beschouwd als personen die voor het eerst worden veroordeeld. Dat heeft directe gevolgen voor hun voorwaardelijke invrijheidstelling. Zij kunnen worden vrijgelaten nadat ze   n derde van hun straf hebben uitgezetten. Het is niet logisch dat deze recidivisten op dezelfde manier worden behandeld als personen die werkelijk voor het eerst worden veroordeeld. Dit voorstel heeft tot gevolg dat recidivisten ten minste twee derden van hun straf moeten uitzitten.

Volgens spreekster vult haar voorstel een leemte op, die bij de publieke opinie voor veel onbegrip zorgt. Zij aanvaardt echter wel dat de toepassing van haar wetsvoorstel verder wordt verfijnd op basis van een aantal factoren, bijvoorbeeld de ernst van de eerste feiten of de termijn waarbinnen de herhaling plaatsvindt.

De heer Procureur verklaart dat zijn fractie zich aansluit bij amendement nr. 1 van mevrouw Crombé-Berton. Dit amendement is gebaseerd op het wets-

meurtre, pour lequel elle compara  t devant la cour d'assises et est condamnée à la réclusion à perpétuité.    cause de la condamnation précédente, la personne est susceptible de devoir purger une peine de 16 ans au lieu de 10. N'est-ce pas trop sévère ?

Ensuite, le ministre craint que le jury populaire, qui se montre souvent assez répressif, n'ait recours à la réglementation proposée pour infliger une peine plus sévère (nombre d'années à purger de manière effective) lors de l'appreciation du fait criminel, et que l'on ne prenne pas tellement en compte la question de savoir si la condamnation correctionnelle précédente justifie concrètement une aggravation de la peine.

Enfin, l'intervenant indique que le gouvernement intérimaire avait l'intention d'elaborer un plan d'action relatif à l'exécution de la peine et donc aussi d'examiner la problématique de la surpopulation carcérale. Si l'on vote des lois prévoyant un régime d'exécution de la peine plus sévère, ce qui peut être tout à fait légitime et répondre à une demande bien présente dans la société, il faut aussi que ces lois soient suivies de mesures visant à prévoir la capacité carcérale nécessaire.

Mme Crombé-Berton pense qu'il n'y a pas de risque par rapport au principe de proportionnalité. L'amendement n   1 prévoit que le délinquant récidiviste qui commet par la suite un crime pourra être condamné à une peine plus lourde. Le texte laisse la possibilité au juge de prononcer une peine pouvant aller jusqu'à cinq ans au-delà du maximum légal prévu pour le crime. Ce n'est pas automatique.

Elle précise que le but de sa proposition est de rendre la libération conditionnelle de ce type de délinquants moins souple. Actuellement, les personnes qui commettent un crime après avoir été condamnées antérieurement pour un délit sont considérées comme des délinquants primaires. Cela a des conséquences directes au niveau de leur libération conditionnelle. Elles peuvent être libérées après avoir purgé un tiers de leur peine. Or, il n'est pas logique de traiter ces délinquants récidivistes de la même manière que de véritables délinquants primaires. La proposition aura pour effet que ces délinquants récidivistes devront purger au minimum deux tiers de leur peine.

L'intervenante pense que sa proposition comble une lacune et répond à une incompréhension dans le chef de l'opinion publique. Elle peut par contre accepter que l'on modalise le champ d'application de la proposition de loi par rapport par exemple à la gravité des premiers faits ou au délai de récidive.

M. Procureur souligne que son groupe peut se rallier à l'amendement n   1 de Mme Crombé-Berton. L'amendement s'inspire directement de la proposition

voorstel tot aanvulling van artikel 56 van het Straf-wetboek teneinde herhaling van misdaad na wanbedrijf te bestraffen, dat mevrouw de 'T Serclaes c.s. tijdens de vorige zittingsperiode hebben ingediend (stuk Senaat nr. 3-871). Dit voorstel, dat mede ondertekend is door mevrouw Nyssens, heeft het voordeel dat het veel minder repressief is dan de oorspronkelijk door mevrouw Crombé-Berton ingediende tekst.

Volgens de heer Mahoux is de hamvraag met betrekking tot herhaling van misdaad na wanbedrijf, of de misdaad ernstiger wordt omdat eerder een wanbedrijf is gepleegd. Hij begrijpt dat men de maatschappij wil beschermen door na te gaan hoe gevvaarlijk de dader precies is. Men kan zich evenwel afvragen of de ernst van de misdaad afhangt van het gedrag van de dader toen hij voordien een wanbedrijf pleegde. Hij herinnert eraan dat de rechter nu al in een aantal gevallen de terbeschikkingstelling van de regering kan uitspreken. Moet de mogelijkheid voor de rechter om een zwaardere straf uit te spreken ingeval van herhaling van misdaad na wanbedrijf echt nog aan onze rechtsinstrumenten worden toegevoegd ?

Wat betreft de proportionaliteit, beaamt mevrouw Taelman dat het door de regering aangehaalde voorbeeld tot de verbeelding spreekt en vragen oproept. Anderzijds kan spreekster instemmen met strafverzwarening als de misdaad zich in dezelfde sfeer, in hetzelfde misdadig opzet inschrijft als het wanbedrijf. Spreekster verwijst naar het geval van aanranding van de eerbaarheid gevolgd door verkrachting. Vaak heeft men bij seksuele misdrijven te maken met een escalatie van geweld. Voor de samenleving is het onbegrijpelijk dat de persoon die, na een aanranding van de eerbaarheid, overgaat tot verkrachting en moord, reeds zou kunnen vrijkomen na een derde van zijn straf te hebben uitgezeten en dat men niet de wettelijke middelen heeft om hem minstens twee derde van zijn straf te laten uitzitten. Als er eenzelfde misdadig opzet aanwezig is bij de gepleegde misdrijven, en vooral rekening gehouden met de publieke opinie, lijkt het terecht dat in de herhaling wordt voorzien. Dit is trouwens zeer belangrijk naar de publiek opinie. In andere gevallen lijkt dit misschien minder evident.

De heer Vandenberghe stipt aan dat het debat verschillende elementen bevat. Vooreerst wenst spreker de aandacht te vestigen op het feit dat het onderscheid tussen misdaden en wanbedrijven en de daarmee samenhangende straffen volkomen is voorbijgestreefd. Spreker betreurt dat een globale hervorming van het strafprocesrecht, zoals goedgekeurd in de Senaat tijdens de voorbije legislatuur, in de Kamer werd opzijgeschoven. Talrijke problemen worden veroorzaakt door een gebrek aan coherentie in het rechtssysteem, in de prioriteiten en in de bestraffing.

de loi complétant l'article 56 du Code pénal en vue de sanctionner l'hypothèse de récidive de crime sur délit, déposée par Mme de T' Serclaes et consorts sous la législature précédente (doc. Sénat, n° 3-871). Or, ce texte, cosigné par Mme Nyssens, présente l'avantage d'être nettement moins répressif que le texte déposé initialement par Mme Crombé-Berton.

Pour M. Mahoux, la question fondamentale lorsque l'on parle de récidive de crime sur délit, c'est de savoir si la gravité du crime est augmentée parce qu'un délit a été commis précédemment. Il comprend le souci de protéger la société en essayant de procéder à une analyse de la dangerosité de l'auteur. On peut cependant s'interroger sur le fait de savoir si la gravité du crime dépend du comportement que l'auteur des faits a eu antérieurement lors de la commission d'un délit. Il rappelle que le juge a déjà la possibilité de prononcer la mise à la disposition du gouvernement dans une série d'hypothèses. Faut-il dès lors ajouter dans notre arsenal juridique la possibilité pour le juge de prononcer une peine plus lourde en cas de récidive de crime sur délit ?

En ce qui concerne la proportionnalité, Mme Taelman confirme que l'exemple cité par le gouvernement parle à l'imagination et soulève des questions. Elle déclare cependant pouvoir souscrire au principe d'une aggravation de la peine si le crime relève de la même sphère que le délit et qu'il a été commis avec une intention délictueuse identique à celle du délit. Elle cite le cas où il y a attentat à la pudeur puis viol. Dans les délits sexuels, on est souvent confronté à une escalade de la violence. La société ne comprend pas qu'une personne qui, après s'être livrée à un attentat à la pudeur, commet un viol et un assassinat, puisse être libérée en n'ayant purgé qu'un tiers de sa peine et que l'on n'ait pas les moyens légaux de lui faire purger au moins les deux tiers de celle-ci. Dans les cas où les crimes sont commis avec la même intention délictueuse et eu égard, surtout, à l'opinion publique, il semble légitime de prévoir la récidive. C'est d'ailleurs un signal très important pour l'opinion publique. Dans d'autres cas, cela semble peut-être moins évident.

M. Vandenberghe souligne que le débat comporte plusieurs éléments différents. Tout d'abord, il souhaite attirer l'attention sur le fait que la distinction entre les crimes et les délit ainsi qu'entre les peines dont ceux-ci sont assortis est totalement dépassée. Il déplore que la Chambre n'ait pas pu voter la réforme globale du droit de la procédure pénale que le Sénat a approuvée sous la précédente législature. Bon nombre de problèmes sont dus à un manque de cohérence dans le système juridique, dans les priorités et dans les peines prononcées.

Verder zijn de opvattingen over de rol van de bestrafing sterk geëvolueerd. In functie van de aard van de gestelde criminaliteit, variëren ook op dit vlak de opvattingen in de tijd. In het voorontwerp van het regeerakkoord was het probleem aangepakt in de vorm van de al dan niet samendrukbare straffen. Het is niet *a priori* te verwerpen dat de publieke opinie veel gevoeliger is geworden aan het effectief uitvoeren van opgelegde straffen. De herhaling vormt een groot probleem ook in de strafpolitiek in de ruime zin van het woord. De laatste 30 jaar heerst de opvatting dat de bestrafing vooral is bedoeld als voorbereiding op reintegratie in de maatschappij. De bestrafing wordt dan als mislukt beschouwd als men niet slaagt in reintegratie. Allerhande criminologische opvattingen zullen echter het probleem van goed en kwaad, dat van alle tijden is, niet oplossen. Een indrukwekkend aantal bestrafingen betreft recidivisten. De vraag is hoe om te gaan met herhaling, enerzijds in de bestrafing en anderzijds bij de mogelijkheid tot reintegratie.

De heer Mahoux verklaart dat het probleem van de aantasting van personen hem hier van fundamenteel belang lijkt, zowel met betrekking tot onlangs goedgekeurde bepalingen als met betrekking tot het voorliggende wetsvoorstel. In de bestaande regelgeving wordt, in alle wanbedrijven tegen personen, een bijzonder laakkbare categorie onderscheiden, waarvoor de rechter verplicht is de terbeschikkingstelling van de regering uit te spreken. Voor de andere wanbedrijven tegen personen is de terbeschikkingstelling van de regering slechts een mogelijkheid.

Men moet zich de vraag stellen of het voorliggende wetsvoorstel dit systeem grondig wijzigt en wat het algemene opzet is van deze tekst.

Gaat het wel degelijk om wanbedrijven tegen personen en niet tegen goederen ? Er kan immers een zware straf worden opgelegd voor wanbedrijven die niet gericht zijn tegen personen. Het latere plegen van een misdaad na een wanbedrijf van deze aard is niet te vergelijken met het geval waarin het eerste gepleegde feit een — eventueel zeer ernstige — aantasting van personen inhoudt. Van welke aard moet het oorspronkelijke wanbedrijf zijn om het opleggen van zwaardere straffen mogelijk te maken of te vereisen ?

Mevrouw Crombé-Berton is het ermee eens dat misschien geen toestand van herhaling moet worden ingevoerd voor misdrijven die niet van hetzelfde type zijn en dat men inderdaad kan werken met het begrip wanbedrijf tegen personen. In het huidige systeem van de herhaling kan men voor vergelijkbare of zelfs identieke feiten tot verschillende oplossingen komen naargelang het eerste feit, dat dus een misdaad vormt, al dan niet wordt gecorrectionaliseerd. Als het gecorrectionaliseerd wordt, is er geen sprake van herha-

En outre, la conception du rôle des peines a sensiblement évolué. Elle varie d'ailleurs aussi dans le temps suivant le type de criminalité. Dans l'avant-projet de l'accord de gouvernement, le problème était considéré sous l'angle de la compressibilité des peines. On ne peut *a priori* carter l'idée que l'opinion publique soit devenue beaucoup plus sensible à l'exécution effective des peines prononcées. La récidive constitue un problème majeur, y compris dans le cadre de la politique pénale au sens large du terme. L'idée qui prédomine depuis trente ans est que la peine a essentiellement pour but de préparer la réinsertion dans la société. On considère dès lors que, si la réinsertion échoue, c'est que la peine a manqué son objectif. Toutefois, toutes les conceptions criminologiques du monde ne résoudront pas le problème du bien et du mal, qui est de toutes les époques. Un nombre impressionnant de peines concerne des récidivistes. La question est de savoir comment réagir face à la récidive, sur le plan, d'une part, de la sanction et, d'autre part, de la possibilité d'une réinsertion.

M. Mahoux déclare que la problématique de l'atteinte aux personnes lui paraît fondamentale en la matière, à la fois dans les dispositions récemment adoptées, et dans la proposition de loi à l'examen. Dans le cadre existant, on distingue, dans les atteintes aux personnes, une catégorie particulièrement odieuse, pour laquelle une mise à la disposition du gouvernement est obligatoire pour le juge. Pour les autres atteintes aux personnes, la mise à la disposition du gouvernement est une simple faculté.

Il importe de s'interroger sur le point de savoir si la proposition à l'examen apporte une modification fondamentale à ce système, et quelle est la philosophie générale de ce texte.

S'agit-il bien d'atteintes aux personnes, et non aux biens ? En effet, une condamnation à une lourde peine peut être prononcée pour des délits qui ne constituent pas des atteintes aux personnes. La commission ultérieure d'un crime, après un délit de cette nature, n'est pas comparable à l'hypothèse où le premier fait délictueux est une atteinte-eventuellement odieuse-aux personnes. Quelle est la nature du délit initial qui permet ou qui impose des sanctions aggravées ?

Mme Crombé-Berton s'accorde avec l'idée qu'il ne faut peut-être pas instaurer une récidive pour des infractions qui ne sont pas de même type, et que l'on peut effectivement tenir compte de la notion d'atteinte aux personnes. En ce qui concerne la récidive, dans le système actuel, on peut aboutir, pour des faits similaires voire identiques, à des solutions différentes, selon que le premier fait, par hypothèse constitutif de crime, est ou non correctionnalise  . S'il est correctionnalise  , il n'y a pas de récidive, et la libération

ling en kan de betrokken voorwaardelijk in vrijheid worden gesteld na één derde van zijn straf te hebben uitgezeten. Als dat niet het geval is, is er sprake van herhaling van misdaad na misdaad en kan de betrokken pas na twee derde van zijn straf te hebben uitgezeten, voorwaardelijk in vrijheid worden gesteld. Misschien moet de voorliggende tekst dan ook uitsluitend betrekking hebben op gecorrectionaliseerde misdaden, hoewel dit de zaken erg kan bemoeilijken. Spreekster stelt daarom voor om over deze verschillende punten amendementen op te stellen. Tot slot benadrukt zij dat het om een erg delicaat probleem gaat en dat moet worden voorkomen dat zich nieuwe feiten voordoen van het kaliber van de zaak-Dutroux, zonder dat de wetgever de nodige maatregelen heeft genomen om dit te beletten.

De heer Van Parys meent dat de bekommernis van mevrouw Crombé-Bertot terecht is. De vraag is op welke wijze men passend kan reageren op bepaalde vormen van criminaliteit bij vaststelling van een neiging tot recidive, vooral bij zware misdrijven met zeer ernstige gevolgen voor de slachtoffers. Spreker meent dat men dit zou moeten durven kaderen in een ruimere context met betrekking tot de globale regeling betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling. In de oranje-blauwe voorakkoorden was specifiek voorzien dat ten aanzien van dergelijke vormen van criminaliteit de bodemrechter de mogelijkheid zou krijgen een gedeelte van de straf «vast te zetten», dus te bepalen dat een deel van de straf moet worden uitgevoerd.

Spreker kan de minister bijtreden in zoverre dat, indien men komt tot een strafverzwarening, men ervoor moet waken dat de strafuitvoering mogelijk wordt gemaakt. Er moeten middelen worden vrijgemaakt om de capaciteit van de gevangenissen uit te breiden.

De heer Vankrunkelsven werpt op dat het gevvaarlijk is de capaciteit als argument ten nadele in te roepen om aldus recidive niet zwaarder te bestraffen.

De heer Van Parys preciseert dat men bereid moet zijn, bij het nemen van dergelijke initiatieven tot strafverzwarening, de nodige wettelijke middelen ter beschikking te stellen om die regelingen effectief uit te voeren. Hij wenst de capaciteit geenszins aan te wenden als een element om een regeling uit te stellen.

Amendement nr. 5

Mevrouw Crombé-Bertot verwijst naar de eerdere besprekking. Zij herinnert eraan dat de vraag was of de algemene toestand van herhaling uit het voorliggende voorstel niet moet worden vervangen door een bijzondere herhaling die beperkt is tot wanbedrijven tegen personen. Spreekster heeft er lang over nagedacht en is tot de conclusie gekomen dat dit niet de goede oplossing is. Zij meent ten eerste dat deze

conditionnelle est possible après un tiers de la peine. S'il ne l'est pas, il y a récidive de crime sur crime, et la libération conditionnelle ne peut intervenir qu'aux deux tiers de la peine. Peut-être faut-il dès lors envisager de ne viser, dans le texte à l'examen, que les crimes correctionnalisés, bien que cela risque de rendre le problème plus complexe. L'intervenant propose donc de préparer des amendements sur ces différents points. Pour conclure, elle souligne qu'il s'agit d'une problématique sensible, et qu'il faut éviter que de nouveaux faits, comparables à ceux de l'affaire Dutroux, se produisent, sans que le législateur ait pris les mesures nécessaires pour l'empêcher.

M. Van Parys considère la préoccupation exprimée par Mme Crombé-Bertot comme légitime. La question est de savoir comment réagir de manière adéquate face à certaines formes de criminalité lorsqu'on constate une tendance à la récidive, en particulier en cas de délits graves ayant des conséquences très sérieuses pour les victimes. L'intervenant est d'avis qu'il faut avoir le courage de s'attaquer à ce problème en le situant dans le cadre plus large de la problématique de la libération conditionnelle. Dans les pré-accords de l'Orange bleue, il était prévu spécifiquement que pour certaines formes de criminalité, le juge du fond aurait la possibilité de rendre incompréhensible une partie de la peine, c'est-à-dire d'imposer qu'une partie de la peine soit exécutée.

L'intervenant peut se rallier au point de vue du ministre dans la mesure où, si l'on décide d'aggraver les peines, on doit s'assurer que l'exécution de celles-ci est possible. Il faut libérer des moyens pour augmenter la capacité des prisons.

M. Vankrunkelsven objecte qu'il est dangereux de tirer argument de la capacité pour ne pas sanctionner plus lourdement la récidive.

M. Van Parys précise que si l'on veut que ces initiatives en matière d'aggravation des peines aboutissent, on doit être prêt à mettre les moyens légaux nécessaires à disposition et qu'il n'a, pour sa part, nullement l'intention de prétexter la capacité pour retarder toute initiative législative en la matière.

Amendement n° 5

Mme Crombé-Bertot renvoie à la discussion antérieure. Elle rappelle que la question se pose de savoir s'il n'y a pas lieu de faire de la récidive générale visée dans la proposition à l'examen une récidive spéciale en limitant les cas de récidive aux atteintes aux personnes. Après mûre réflexion, l'oratrice arrive à la conclusion que cette solution n'est pas indiquée. Tout d'abord, elle est, sur le plan technique, très

oplossing technisch moeilijk haalbaar is. Bovendien ziet zij niet in waarom in geval van herhaling van wanbedrijf na wanbedrijf of van wanbedrijf na misdaad en in een context van algemene herhaling, een bijzondere toestand van herhaling moet worden ingevoerd terwijl de graad van criminaliteit erger wordt. In het nieuwe, door spreekster ingediende amendement (stuk Senaat, nr. 4-330/3, amendement nr. 5, subamendement op amendement nr. 1) is dit element dus niet opgenomen. Er wordt daarentegen wel rekening gehouden met de opmerkingen van de Dienst Wetsevaluatie, met name over tijdelijke opsluiting en tijdelijke hechting. Bovendien wordt, om het aantal gevallen van herhaling niet overdreven te doen toenemen, voorgesteld dat het eerste, gepleegde wanbedrijf moet worden gestraft met een gevangenisstraf van drie jaar zonder uitstel. De werkingssfeer van de voorgestelde bepalingen wordt zo ingeperkt, en bovendien staat het aan de rechter om te beoordeelen of er al dan niet sprake is van herhaling.

De minister heeft intussen kennis kunnen nemen van het laatste amendement (nr. 5) van mevrouw Crombé.

— Het lijkt inderdaad geen goede optie te zijn om beginnen op te splitsen naar wanbedrijven tegen personen of tegen goederen. De minister kan desbetreffend volledig instemmen met de argumenten aangehaald in amendement nr. 5. Dit zou inderdaad de volledige systematiek van de herhaling, zoals tot nog toe opgenomen in het Strafwetboek, in onevenwicht brengen.

— Het is ook een goede zaak dat de strafmaat van de voorafgaandelijke veroordeling werd opgetrokken tot een gevangenisstraf van 3 jaar zonder uitstel. Om drie jaar zonder uitstel te krijgen moet men doorgaans zware feiten hebben gepleegd. Op deze manier is het eerder wanbedrijf voldoende ernstig om de criminale straf te verzwaren.

Verder heeft de minister nog een aantal veeleer technische opmerkingen en vragen.

— Het wetsvoorstel dat voorligt heeft betrekking op een vrij fundamenteel deel van het strafrecht, namelijk de staat van wettelijke regeling, die gevolgen heeft op diverse vlakken namelijk de straftoeteming, de terbeschikkingstelling en de voorwaardelijke vrijheidstelling.

Indien het basisartikel wordt gewijzigd zoals voorgesteld, dienen de overige regels daarmee in overeenstemming te zijn. Dit is nu niet het geval.

— Zo is een aanpassing van de regeling van terbeschikkingstelling nodig. Zowel de oude wet (wet van 9 april 1930 — zegt wel iets van misdaad na wanbedrijf) maar vooral de nieuwe wet (wet van 26 april 2007 op de terbeschikkingstelling van de

difficile à réaliser. De plus, dans le cadre d'une récidive de délit sur délit ou de délit sur crime et dans un contexte de récidive générale, on ne voit pas pourquoi, alors qu'il y a aggravation de la délinquance, il faudrait organiser une récidive de type spécial. Le nouvel amendement déposé par l'intervenante (doc. Sénat, n° 4-330/3, amendement n° 5, sous-amendement à l'amendement n° 1) ne reprend donc pas cet élément. Par contre, il tient compte des observations formulées par le service d'Évaluation de la législation, notamment à propos de la réclusion à temps et de la détention à temps. En outre, pour éviter la multiplication des cas de récidive, il est proposé que le premier délit commis doive être puni d'un emprisonnement de trois ans ferme. Le champ d'application des dispositions proposées s'en trouve réduit, sachant par ailleurs que le juge dispose d'un pouvoir d'appréciation pour considérer qu'il y a ou non récidive.

Le ministre a entre-temps pu prendre connaissance du dernier amendement (n° 5) de Mme Crombé.

— Il semble en effet que distinguer désormais les délits contre les personnes des délits contre les biens ne soit pas une bonne option. À ce propos, le ministre peut adhérer pleinement aux arguments développés dans l'amendement n° 5. Une telle distinction déstabiliserait en effet toute la systématique de la récidive inscrite jusqu'à présent au Code pénal.

— Il s'indique également de porter le taux de la peine de la condamnation antérieure à un emprisonnement de 3 ans sans sursis. Il faut généralement avoir commis des faits graves pour être condamné à trois ans sans sursis. Par conséquent, la peine criminelle ne pourra être aggravée que si le délit antérieur est suffisamment grave.

Le ministre a par ailleurs encore quelques observations et questions de nature plutôt technique à formuler.

— La proposition de loi à l'examen porte sur une partie tout à fait fondamentale du droit pénal, à savoir l'état de récidive légale, qui a des répercussions sur plusieurs aspects, notamment la fixation de la peine, la mise à la disposition et la libération conditionnelle.

Si l'article de base est modifié comme cela est proposé, il sied de mettre les autres règles en conformité. Ce n'est pas le cas en l'espèce.

— Ainsi, une adaptation du régime de la mise à la disposition s'avère nécessaire. Bien entendu, l'ancienne loi (celle du 9 avril 1930 — où il est déjà question de crime sur délit), mais surtout la nouvelle (celle du 26 avril 2007 relative à la mise à la

strafuitvoeringsrechtbank — nog niet in werking getreden) bevatten vanzelfsprekend geen verwijzing naar het geval van het nieuwe artikel 55bis van het Strafwetboek, terwijl dit geval toch gaat om zeer gevvaarlijke misdadigers, hetgeen toch de bestaansreden van de terbeschikkingstelling is.

In de oorspronkelijke tekst van het wetsontwerp was dit voorzien omdat men toen artikel 54 van het Strafwetboek wijzigde.

— Wat betreft de voorwaardelijke invrijheidstelling is er ook een scheeftrekking.

De geviserde situatie van het wetsvoorstel zal in de praktijk niet zo veel voorkomen. Het gaat immers enkel om gevallen beoordeeld door Hof van assisen.

Steeds meer worden levenslange vrijheidstraffen uitgesproken.

Bij wet van 17 mei 2006 werd bij een veroordeling tot een levenslange vrijheidsstraf en staat van wettelijke herhaling de straf die men moet uitzitten gebracht van 14 jaar naar 16 jaar.

Dit was vroeger logisch, aangezien het ging om misdaad na misdaad (iemand reeds eerder veroordeeld voor Hof van assisen), maar is dit nog proportioneel bij wijziging van de staat van herhaling van misdaad na wanbedrijf?

— Hierbij aansluitend moeten we nu we in iets voorzien voor misdaad na wanbedrijf ook niet in iets specifiek voorzien voor de veelvuldige gevallen van correctionnalisation ? Nu vallen deze onder het gewone systeem van wanbedrijf na wanbedrijf.

— Moet er conform artikel 54 en 55 geen onderscheid worden gemaakt in graden van tijdelijke opsluiting om zo in een gemoduleerde verstrenging te voorzien ?

Anderzijds zijn deze artikelen nogal onlogisch opgebouwd omdat de langste tijdelijk straf (20-30 jaar) evenals de levenslange opsluiting ontbreken.

Mevrouw Crombé-Berton heeft er geen bezwaar tegen dat de voorliggende tekst wordt gemanoeuvreerd met betrekking tot de aangehaalde technische punten. Zij heeft evenmin bezwaar tegen overgangsmaatregelen, op voorwaarde dat de commissie een oplossing wil zoeken voor het probleem van de verergering van de zware delinquentie, dat in dit wetsvoorstel wordt behandeld.

De heer Mahoux stelt vast dat de optie — waar zijn voorkeur naar uitgaat — om de herhaling te beperken tot de gevallen van wanbedrijven tegen personen, terzijde wordt geschoven ten voordele van de optie die rekening houdt met de veroordelingen tot drie jaar

disposition du tribunal de l'application des peines — qui n'est pas encore entrée en vigueur) ne font pas référence au cas visé par le nouvel article 55bis proposé du Code pénal, alors que celui-ci porte tout de même sur des criminels particulièrement dangereux, ce qui est finalement la raison d'être de la mise ´ la disposition.

Ceci à était pourtant prévu dans le texte initial de la proposition de loi parce que l'on modifiait alors l'article 54 du Code pénal.

— Il y a aussi un d  s閙ilibre en ce qui concerne la libération conditionnelle.

En pratique, la situation visé par la proposition de loi ne se rencontrera pas souvent, à étant donné qu'il s'agit seulement de cas examinés par la cour d'assises.

L'on prononce de plus en plus de r  clusions ´ perpétuité.

La loi du 17 mai 2006 a porté de 14 ´ 16 ans la peine ´ purger obligatoirement en cas de condamnation ´ une peine privative de liberté ´ perpétuité, associée ´ un à état de récidive légale.

À l'époque, c'était logique puisqu'il s'agissait d'une récidive de crime sur crime (l'inculpé avait déjà à  t    tamm   devant une cour d'assises), mais n'est-ce pas disproportionné pour une récidive de crime sur délit ?

— Parallèlement ´ cela, puisque l'on prévoit des dispositions pour une récidive de crime sur délit, ne faut-il pas à  g  alement prévoir quelque chose de spécifique pour les multiples cas de correctionnalisation ? Actuellement, ces cas tombent dans le régime ordinaire de la récidive sur délit.

— Conformément aux articles 54 et 55, ne faut-il pas à établir une distinction entre les degrés de réclusion ´ temps pour moduler ainsi la sévérité des peines ?

D'autre part, ces articles sont structurés de façon peu logique puisqu'ils ne prévoient pas la peine ´ temps la plus longue (20 ´ 30 ans) ni la réclusion ´ perpétuité.

Mme Crombé-Berton déclare qu'elle n'a pas d'objection ´ ce que le texte ´ l'examen soit amendé sur les points techniques qui viennent d'être à évoqués, ainsi que sur la question des dispositions transitoires, pour autant qu'il existe au sein de la commission une volonté de répondre ´ la problématique d'aggravation de la délinquance lourde traitée dans la proposition de loi.

M. Mahoux constate que l'on à écarte l'option- qui garde sa préférence-de limiter la récidive aux cas d'atteinte aux personnes, au profit de celle prenant en compte les condamnations ´ trois ans de prison ferme. Le ministre a déclaré que de telles condamnations

effectieve gevangenisstraf. De minister verklaart dat dergelijke veroordelingen « waarschijnlijk » overeenkomen met ernstige feiten. Maar hier kan het gaan om wanbedrijven tegen eigendommen en niet noodzakelijk tegen personen. Spreker vraagt om na te gaan in welke gevallen een veroordeling tot een effectieve gevangenisstraf van drie jaar kan worden uitgesproken, behalve voor wanbedrijven tegen personen.

Mevrouw Crombé-Berton antwoordt dat men bij een dergelijke veroordeling in ieder geval mag aannemen dat het om vrij zware feiten gaat, vooral gericht tegen personen. Zij herinnert er bovendien aan dat een vaststelling van wettelijke herhaling voor de rechter een mogelijkheid is maar geen verplichting. Door die mogelijkheid kunnen bepaalde situaties worden voorkomen waarin, zoals bij de zaak-Dutrux, de betrokkenen kan worden vrijgelaten na slechts één derde van zijn straf te hebben uitgezeten, omdat de betrokkenen beschouwd wordt als iemand die voor het eerst een misdrijf pleegt, terwijl hij al bij het gerecht bekend staat voor zware feiten.

Amendment nr. 6

Mevrouw Crombé-Berton dient een amendement in (stuk Senaat, nr. 4-330/ 4, amendment nr. 6), dat ertoe strekt het in amendement nr. 1 voorgestelde artikel 55bis, te laten aansluiten op de artikelen 54 en 55 van het Strafwetboek die over de herhaling van misdaad na misdaad gaan. Die artikelen beschouwen het geval waarin de recidiverende delinquent voor een tweede maal veroordeeld wordt tot een straf van opsluiting of hechtenis van 20 tot 30 jaar of een levenslange straf, niet als herhaling. In die gevallen acht men de straf zwaar genoeg zodat het nutteloos is ze te verzwaren door de herhaling uit te spreken. Vijf jaar toevoegen aan een levenslange vrijheidsstraf is inderdaad niet erg zinvol.

De minister verwijst naar reeds vroeger geuite opmerkingen in verband met voorliggend wetsvoorstel. Wat het amendement nr. 6 betreft, dat tot bedoeling heeft aan te sluiten bij de formulering van de artikelen 54 en 55 van het Strafwetboek, die over de herhaling van misdaad na misdaad gaan, merkt spreker op dat de voorziene strafverzwarening dezelfde is, zowel bij misdaad na misdaad als bij misdaad na wanbedrijf. Is dit niet incoherent? Tevens ontbreken in voormelde strafverzwarening de categorieën 20 tot 30 jaar en levenslang. Bij de invoering van de artikelen 54 en 55 bestond de categorie « 20 tot 30 jaar » immers niet; men ging van de schaal 15 tot 20 jaar onmiddellijk over naar levenslang. Achteraf werd de doodstraf afgeschaft en de levenslange dwangarbeid werd vervangen door opsluiting van 20 tot 30 jaar. Artikel 54 werd echter nooit aangepast.

correspondent « probablement » à des faits graves. Mais ceux-ci peuvent concerner des atteintes aux biens, et non pas nécessairement aux personnes. L'intervenant demande que l'on vérifie quels sont les cas, à l'exclusion des atteintes aux personnes, où une condamnation à une peine d'emprisonnement de trois ans ferme peut être prononcée.

Mme Crombé-Berton répond qu'une telle condamnation suppose en tout cas des faits d'une certaine gravité, avec le plus souvent une atteinte aux personnes. Elle rappelle en outre que la constatation d'un état de récidive est une possibilité et non une obligation pour le juge. Cette possibilité permettrait d'éviter certaines situations, comme celle rencontrée dans le cadre de l'affaire Dutroux, où, parce que l'intéressé est considéré comme primo-delinquant, il peut être libéré après avoir purgé seulement un tiers de sa peine, alors qu'il était déjà connu de la justice pour des faits sérieux.

Amendment n° 6

Mme Crombé-Berton dépose un amendement (doc. Sénat, n   4-330/ 4, amendement n   6), visant à mettre en adéquation l'article 55bis proposé à l'amendement n   1 avec les articles 54 et 55 du Code pénal, qui visent la récidive de crime sur crime. Ceux-ci ne qualifient pas de récidive les cas où le délinquant récidiviste a été condamné la seconde fois à une peine de réclusion ou de détention de 20 à 30 ans ou à une peine à perpétuité. On estime dans ces cas-là que la peine est suffisamment sévère, de sorte que cela ne sert à rien de l'aggraver en prononçant la récidive. Ajouter cinq ans à une privation de liberté à perpétuité n'a en effet pas beaucoup de sens.

Le ministre renvoie à des remarques déjà émises précédemment au sujet de la proposition de loi à l'examen. En ce qui concerne l'amendement n   6, dont l'objet est une mise en adéquation avec la formulation des articles 54 et 55 du Code pénal qui visent la récidive de crime sur crime, l'orateur souligne que l'aggravation des peines prévue est identique en cas de crime sur crime et de crime sur délit. N'est-ce pas incohérent? De même, les catégories « 20 à 30 ans » et « à perpétuité » ne sont pas prévues dans le cadre de l'aggravation des peines précitée. La catégorie « 20 à 30 ans » n'existe pas lors de l'insertion des articles 54 et 55 dans le Code; l'on passait immédiatement de la catégorie « 15 à 20 ans » à la catégorie « à perpétuité ». La peine de mort a ensuite été abolie et les travaux forcés à perpétuité ont été remplacés par la réclusion de 20 à 30 ans. Toutefois, l'article 54 n'a jamais été adapté.

Amendementen nrs. 10 en 14

Naar aanleiding van de opmerking van de minister dient mevrouw Crombé-Berton amendement nr. 10 in, dat ertoe strekt het voorgestelde artikel 55bis van het Strafwetboek te vervangen als volgt: «Hij die, na tot een gevangenisstraf van ten minste drie jaar zonder uitstel te zijn veroordeeld, voordat tien jaar zijn verlopen sinds hij zijn straf heeft ondergaan of sinds zijn straf verjaard is, een misdaad pleegt die strafbaar is met opsluiting of hechtenis van vijf tot tien jaar kan worden veroordeeld tot opsluiting of hechtenis van zeven tot twaalf jaar.

Indien de misdaad strafbaar is met opsluiting of hechtenis van tien tot vijftien jaar, kan de schuldige worden veroordeeld tot opsluiting of hechtenis van twaalf tot zeventien jaar.

Hij wordt veroordeeld tot minstens zestien jaar van die straf, indien de misdaad strafbaar is met opsluiting of hechtenis van vijftien tot twintig jaar.».

Mevrouw Crombé-Berton verduidelijkt dat het meer bepaald nodig was om in geval van herhaling van misdaad na wanbedrijf, lichtere straffen te bepalen dan in geval van herhaling van misdaad na misdaad.

Met betrekking tot dit amendement, wenst de minister volgende technische opmerkingen te maken. Het eerste lid van het in het amendement nr. 10 voorgestelde artikel 55bis bepaalt dat de rechter, bij straffen van vijf tot tien jaar, deze bij herhaling kan verzwaren van zeven tot twaalf jaar. De verzwaring betreft eigenlijk enkel de hechtenis van tien tot twaalf jaar, aangezien de rechter reeds straffen tot tien jaar kan opleggen, ongeacht het feit of er al dan niet herhaling is.

Naar aanleiding van die opmerking, dient mevrouw Crombé-Berton een subamendement op amendement nr. 5 in (amendement nr. 14, stuk Senaat nr. 4-330/6). De indiener stelt voor om de minimumvrijheidsstraf van zeven op tien jaar te brengen in geval van herhaling van misdaad na wanbedrijf wanneer op de misdaad een gevangenisstraf van vijf tot tien jaar staat. Tegelijk stelt ze voor om het minimum van vijftien op zeventien jaar te brengen in geval van herhaling van misdaad na wanbedrijf wanneer op de misdaad een gevangenisstraf van tien tot vijftien jaar staat.

*Artikel 3 (artikel 2 van de aangenomen tekst)**Amendment nr. 3*

Mevrouw Crombé-Berton dient amendement nr. 3 in (stuk Senaat, nr. 4-330/2) dat ertoe strekt dit artikel te doen vervallen. Naar aanleiding van de opmerkingen tijdens de algemene besprekking, meent de indiener dat het niet meer nodig is om de wet van 19 april 1930

Amendements n  s 10 et 14

Faisant suite à la remarque du ministre, Mme Crombé-Berton dépose l'amendement n   10 visant à remplacer l'article 55bis, proposé du Code pénal comme suit: «Quiconque, ayant  t  t condamné à un emprisonnement de trois ans au moins sans sursis, aura commis, avant l'expiration de dix ans depuis qu'il a subi ou prescrit sa peine, un crime emportant la réclusion ou la détention de cinq à dix ans, pourra être condamné à la réclusion ou à la détention de sept ans à douze ans.

Si le crime emporte la réclusion ou la détention de dix ans à quinze ans, le coupable pourra être condamné à la réclusion ou à la détention de douze à dix-sept ans.

Il sera condamné à seize ans au moins de cette peine si le crime emporte la réclusion ou la détention de quinze ans à vingt ans.».

Mme Crombé-Berton précise qu'il était notamment nécessaire, en cas de récidive de crime sur délit, de prévoir des peines légèrement inférieures à celles prévues en cas de récidive de crime sur crime.

En ce qui concerne cet amendement, le ministre souhaite faire les remarques techniques suivantes. L'alinéa 1   de l'article 55bis proposé dans l'amendement n   10 dispose qu'en cas de récidive, le juge peut agraver les peines en les portant d'une fourchette de cinq à dix ans à une fourchette de sept à douze ans. En fait, l'aggravation ne concerne que la détention de dix à douze ans, le juge pouvant déjà appliquer des peines allant jusqu'à dix ans, qu'il y ait récidive ou non.

Faisant suite à cette remarque, Mme Crombé-Berton dépose un sous-amendement à l'amendement n   5 (amendement n   14, doc. Sénat n   4-330/6). L'auteur propose de porter de sept à dix ans le minimum de la fourchette de peine dans l'hypothèse d'une récidive de crime sur délit, lorsque le crime emporte une peine de détention de cinq à dix ans. De même, elle propose de porter ce minimum de quinze à dix-sept ans en cas de récidive de crime sur délit lorsque le crime emporte une peine de détention de dix à quinze ans.

*Article 3 (article 2 du texte adopté)**Amendement n   3*

Mme Crombé-Berton dépose l'amendement n   3 (doc. Sénat, n   4-330/2) visant à supprimer cet article. Faisant suite aux remarques formulées lors de la discussion générale, l'auteur estime qu'il n'est plus nécessaire de modifier la loi du 19 avril 1930 de

tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen, gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde seksuele strafbare feiten, te wijzigen.

Dat amendement voorkomt bovendien contradicties tussen de voorliggende tekst en de wet van 19 april 2007 betreffende de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtsbank.

Amendment nr. 7

Mevrouw Crombé-Berton dient een amendement in (stuk Senaat, nr. 4-330/4, amendement nr. 7) dat ertoe strekt artikel 3 te vervangen, teneinde artikel 34*quater* van het Strafwetboek, ingevoegd bij de wet van 26 april 2007 betreffende de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtsbank, aan te vullen.

Wat amendement nr. 7 betreft, dat de aanpassing van de terbeschikkingstelling beoogt, stipt de minister aan dat, merkwaardig genoeg, het geval van herhaling van misdaad na wanbedrijf reeds in de oude wetgeving op de terbeschikkingstelling van de regering was opgenomen, hoewel dit geval niet in het Strafwetboek was opgenomen. De nieuwe voorgestelde regeling zou aldus bijdragen tot de coherentie en leiden tot een wettelijke inkadering. Het systeem van de terbeschikkingstelling van de regering werd evenwel gewijzigd door een terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtsbank, waar deze nieuwe vorm van herhaling niet is opgenomen. Amendement nr. 7 beoogt dit op te nemen bij artikel 34*quater* wat een facultatieve terbeschikkingstelling betekent voor een periode van minimum vijf en maximum vijftien jaar.

Een opmerking betreft de gebruikte terminologie in het amendement nr. 7, dat gewag maakt van politieke «misdaad», terwijl de voorgaande veroordeling *in casu* een correctionele veroordeling betreft. Men kan dus beter de algemene term «politiek misdrijf» gebruiken (zie ook het vroegere artikel 23 derde lid).

Verder is de regering eerder voorstander van een verplichte terbeschikkingstelling. Aldus zouden de veroordelingen op grond van artikel 55*bis* beter worden opgenomen onder artikel 34*ter*.

Amendment nr. 11

Naar aanleiding van de opmerkingen van de regering, dient mevrouw Crombé-Berton amendement nr. 11 in (stuk Senaat, nr. 4-330/5) om de rechter te verplichten om, in geval van herhaling van misdaad na wanbedrijf, de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtsbank te bevelen.

défense sociale à l'égard des anormaux, des délinquants d'habitude et des auteurs de certains délits sexuels.

Cet amendement supprime en outre le risque d'interférence entre le texte à l'examen et la loi du 19 avril 2007 relative à la mise à la disposition du tribunal de l'application des peines.

Amendment n   7

Mme Crombé-Berton dépose un amendement (doc. Sénat, n   4-330/4, amendement n   7) tendant à remplacer l'article 3, en vue de compléter l'article 34*quater* du Code pénal ins  r par la loi du 26 avril 2007 relative à la mise à la disposition du tribunal de l'application des peines.

En ce qui concerne l'amendement n   7, visant l'adaptation de la mise à la disposition, le ministre souligne que, curieusement, le cas de la récidive de crime sur délit figurait déjà dans l'ancienne législation relative à la mise à la disposition du gouvernement, bien qu'il n'ait pas été repris dans le Code pénal. La nouvelle réglementation proposée devrait dès lors rendre les choses plus cohérentes et mettre en place un encadrement légal. Le système de mise à la disposition du gouvernement a toutefois été remplacé par un système de mise à la disposition du tribunal de l'application des peines dans le cadre duquel cette nouvelle forme de récidive n'a pas été prévue. L'amendement n   7 vise à l'insérer à l'article 34*quater*, ce qui signifie une mise à la disposition facultative pour une période de cinq ans, au minimum, et de quinze ans, au maximum.

Une remarque concerne la terminologie employée dans l'amendement n   7, qui fait mention de «crime» politique, alors que la condamnation antérieure est, en l'espèce, de nature correctionnelle. Il est dès lors plus opportun d'employer le terme général «délit politique» (voir également l'ancien article 23, alinéa 3).

En outre, le gouvernement est plutôt partisan d'une mise à la disposition obligatoire. Par conséquent, il serait plus judicieux que les condamnations sur la base de l'article 55*bis* figurent à l'article 34*ter*.

Amendment n   11

   la suite des observations du gouvernement, Mme Crombé-Berton dépose l'amendement n   11 (doc. Sénat, n   4-330/5) afin d'obliger le juge à décider, dans l'hypothèse d'une récidive de crime sur délit, la mise à la disposition du tribunal de l'application des peines.

Artikel 4

Amendement nr. 4

Mevrouw Crombé-Berton dient amendement nr. 4 in (stuk Senaat, nr. 4-330/2) dat ertoe strekt dit artikel te doen vervallen. Naar aanleiding van de opmerkingen tijdens de algemene besprekking, meent de indiener dat het niet meer nodig is de wet van 19 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen anormalen, gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde seksuele strafbare feiten, te wijzigen.

Amendementen nrs. 8 en 12

Mevrouw Crombé-Berton dient een amendement in (stuk Senaat, nr. 4-330/5, amendement nr. 12), dat amendement nr. 8 vervangt (stuk Senaat, nr. 4-330/ 4). Dat laatste wordt ingetrokken.

Amendement nr. 12 houdt rekening met het feit dat, wanneer een levenslange vrijheidsstraf wordt uitgesproken in geval van herhaling, de veroordeelde momenteel minstens zestien jaar van zijn straf moet uitzitten. De regering meent dat de herhaling van misdaad na wanbedrijf in het strafrecht als minder ernstig wordt beschouwd en dat dus niet in dezelfde minimumstraf moet worden voorzien. Bijgevolg wordt er voorgesteld om in dat geval een minimum van veertien jaar vast te leggen. Het vastleggen van een minimum is in ieder geval onontbeerlijk om de doelstelling van het wetsvoorstel te bereiken.

De minister verwijst naar het huidige artikel 25, § 2, c, van de wet op de voorwaardelijke invrijheidstelling dat bepaalt als volgt: «hetzij in geval van veroordeling tot een levenslange vrijheidsstraf, 10 jaar van deze straf heeft ondergaan, of indien in het arrest van veroordeling dezelfde straf is uitgesproken en is vastgesteld dat de veroordeelde zich in staat van herhaling bevond, 16 jaar».

Spreker verklaart dat er betwisting bestaat bij de interpretatie van dit artikel, bij de administratie van het directoraat-generaal van de penitentiaire inrichtingen en bij de strafuitvoeringsrechtsbanken. Een strekking stelt dat dit artikel enkel van toepassing is op levenslang na levenslang. Een andere strekking weerlegt dit, omdat dit niet blijkt uit de parlementaire stukken en stelt dat deze bepaling ook slaat op levenslange straf na eerder welke veroordeling door het Hof van Assisen. De goedkeuring van het voorgestelde amendement leidt ertoe dat deze discussie beslecht wordt in een bepaalde zin. In de praktijk kan dit gevolgen hebben voor de personen met penitentiair verlof omdat zij daarvoor in aanmerking komen gelet op de tijdsvooraarden van de voorwaardelijke invrijheidsstelling. Indien men interpreert dat het artikel geldt in geval van misdaad na

Article 4

Amendement n   4

Mme Crombé-Berton d茅pose l'amendement n   4 (doc. S閙at, n   4-330/2) visant 脡 supprimer cet article. Faisant suite aux remarques formulées lors de la discussion générale, l'auteur estime qu'il n'est plus nécessaire de modifier la loi du 19 avril 1930 de défense sociale 脂 l'égard des anormaux, des délinquants d'habitude et des auteurs de certains délits sexuels.

Amendements nés 8 et 12

Mme Crombé-Berton d茅pose un amendement (doc. S閙at, n   4-330/5, amendement n   12), qui remplace l'amendement n   8 (doc. S閙at, n   4-330/ 4). Ce dernier est retiré.

L'amendement n   12 prend en compte le fait qu'actuellement, lorsqu'une condamnation 脿 perpétuité est prononcée en cas de récidive, le condamné doit purger au minimum seize ans de sa peine. Le gouvernement estime que la récidive de crime sur délit 脿tant plus légère aux yeux du droit pénal, il ne fallait pas prévoir le même minimum de peine 脿 purger. C'est pourquoi il est proposé de fixer dans ce cas le minimum 脿 quatorze ans. La fixation d'un minimum est en tout cas indispensable pour atteindre l'objectif de la proposition de loi.

Le ministre renvoie 脿 l'article 25, § 2, c, actuel de la loi relative 脿 la libération conditionnelle, qui prévoit que le condamné doit avoir «soit, en cas de condamnation 脿 une peine privative de liberté 脿 perpétuité, subi dix ans de cette peine, ou, en cas d'arrêt de condamnation ayant prononcé la même peine et constaté que le condamné se trouvait en 脿tat de récidive, subi seize ans de cette peine».

L'intervenant d茅clare que l'interprétation de cet article est controversée par l'administration du directeurat général des Etablissements pénitentiaires et par les tribunaux de l'application des peines. Selon un des deux courants, cet article s'applique uniquement en cas de condamnation 脿 perpétuité sur condamnation 脿 perpétuité. L'autre courant réfute cette interprétation parce qu'elle ne ressort pas des documents parlementaires et estime que cette disposition porte aussi sur la condamnation 脿 perpétuité après n'importe quelle condamnation par la cour d'assises. Si l'on adopte l'amendement proposé, la discussion ne peut 脿tre tranch  e que dans un sens d茅termin  . Dans la pratique, cela a des conséquences pour les personnes bénéficiant d'un congé pénitentiaire, parce qu'elles peuvent y prétendre eu 脿gard aux conditions de temps liées 脿 la libération conditionnelle. Si l'on suit l'interprétation

misdadig en niet enkel in geval van levenslang na levenslang, betekent dit dat deze personen ten onrechte penitentiair verlof zouden genieten en dat zij nog een aantal jaren zullen moeten wachten. In ieder geval is strafuitvoering een prioriteit van deze regering en lijkt het aangewezen deze kwestie mee op te nemen in de besprekking betreffende de reparatie van de strafuitvoeringswetten.

Ten slotte meent spreker dat ook artikel 26, § 2, c dient te worden aangepast, in verband met de voorlopige invrijheidsstelling met het oog op de verwijdering van het grondgebied en met het oog op overleving.

De heer Vankrunkelsven begrijpt de opmerking met betrekking tot de aanpassing van artikel 25, § 2, c niet goed. Moet de wetgever de interne beslechting van de betwisting afwachten door het directoraat-generaal van de penitentiaire instellingen? Het gaat toch om een interpretatie van de wetgeving.

Mevrouw Crombé-Berton verklaart dat zij geen bezwaar heeft tegen de technische opmerkingen die geformuleerd werden. Voor het overige benadrukt zij dat het de taak is van het parlement om ter zake verder wetgevend werk te verrichten rekening houdend met de problemen die bij de toepassing van de wet worden vastgesteld.

De minister stipt aan dat het hier gaat om een voorafgaande veroordeling voor een wanbedrijf tot minimum drie jaar. In geval van wettelijke herhaling moet men dan 4 jaar uitzitten. Is dit in verhouding? De wetgever zal hierover dienen te oordelen.

De heer Van Parys stemt in met het beginsel dat het aan de wetgever toekomt de keuzes te maken. Wel zou het nuttig zijn mocht de commissie over een document beschikken waarin de keuzemogelijkheden duidelijk worden aangegeven, met alle concrete gevolgen vandien. De wetgever maakt de keuze best met kennis van zaken.

In antwoord op deze vraag, licht de minister de volgende nota toe in verband met de mogelijke interpretaties van artikel 25, § 2, c, van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden.

«Interpretatie van artikel 25, c, van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden

Artikel 25, § 2, c) luidt als volgt: «c) hetzij, in geval van een veroordeling tot een levenslange vrijheidsstraf, tien jaar van deze straf heeft ondergaan, of, indien in het arrest van veroordeling dezelfde straf is

qui veut que l'article précité est applicable en cas de crime sur crime et pas uniquement en cas de condamnation à perpétuité sur condamnation à perpétuité, cela signifie que certaines personnes bénéfieraient à tort d'un congé pénitentiaire et qu'elles devront encore attendre quelques années pour pouvoir en bénéficier. Quoiqu'il en soit, l'exécution de la peine constitue une priorité pour le gouvernement actuel et il semble indiqué d'englober cette question dans la discussion relative à la réparation des lois sur l'exécution des peines.

Enfin, l'intervenant pense qu'il y a lieu de modifier également l'article 26, § 2, c, en ce qui concerne la mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire et de la remise.

M. Vankrunkelsven ne comprend pas bien la remarque concernant la modification de l'article 25, § 2, c. Le législateur doit-il attendre que le directeurat général des Etablissements pénitentiaires tranche le litige en interne? Il s'agit pourtant d'une interprétation de la législation.

Mme Crombé-Berton déclare qu'elle n'a pas d'objection à l'égard des observations techniques qui viennent d'être formulées. Pour le surplus, elle souligne qu'il appartient au parlement de l  gisfer en la mat  re, en tenant compte des problèmes constatés dans l'application de la loi.

Le ministre souligne qu'il s'agit en l'occurrence d'une condamnation antérieure de trois ans minimum, prononcée à la suite d'un délit. En cas de récidive légale, il faut alors purger une peine de 4 ans. Est-ce en proportion? Le législateur aura à se prononcer sur cette question.

M. Van Parys est d'accord sur le principe que c'est au législateur qu'il revient de faire les choix. Mais il serait peut-être utile que la commission dispose d'un document indiquant clairement les options possibles, avec toutes les conséquences concrètes qui en découlent. Il est préférable que le législateur fasse son choix en connaissance de cause.

En réponse à cette question, le ministre commente la note concernant les interprétations possibles de l'article 25, § 2, c, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut externe des condamnés.

«Interprétation de l'article 25, c, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut externe des condamnés

L'article 25, § 2, c) nonce ce qui suit: «c) soit, en cas de condamnation à une peine privative de liberté à perpétuité, subi dix ans de cette peine, ou, en cas d'arrêt de condamnation ayant prononcé la même

uitgesproken en is vastgesteld dat de veroordeelde zich in staat van herhaling bevond, zestien jaar».

Artikel 26 hanteert dezelfde bewoordingen met betrekking tot de mogelijke voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering.

Ontstaan van het artikel

Om te waarborgen dat de daders van bijzonder ernstige feiten een groot deel van hun straf zouden uitzitten, bepaalde het regeerakkoord van 2003 dat «récidivistes de crimes de sang» drie vierden van hun straf moesten uitzitten en geen twee derden, zoals het geval is voor alle recidivisten.

In de parlementaire stukken (stuk Kamer, nr. 51-2070/1010, p. 16) werd hierover het volgende vermeld :»

«Het regeerakkoord van juli 2003 voorziet in een wijziging van de wet betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling, met het oog op het verlenen van meer rechtszekerheid aan de slachtoffers en aan de maatschappij. Zodoende voorziet het dat, wanneer een persoon veroordeeld werd in het kader van recidive voor moord, deze persoon niet kan worden toegelaten tot de voorlopige invrijheidstelling dan na het uitzitten van minstens drie vierden van de straf»

«Vanuit een zorg voor coherentie stelt dit wetsontwerp voor om de regeling van toepassing te maken op de hypothesen van een veroordeling tot levenslange vrijheidsbenemende straf, wanneer er in het veroordelend arrest een staat van wettelijke herhaling is vastgesteld.»

Interpretaties

a) Bij de omzetting van dit beleidspunt in juridische termen rees een drieledige vraag :

— wat wordt bedoeld met een «crime de sang» ? Op die vraag luidde het antwoord : misdaad gestraft met de zwaarste straf, te weten een levenslange straf.

— wat wordt bedoeld met een «récidiviste de crime de sang» ? Op die vraag luidde het antwoord : een veroordeelde die, na te zijn veroordeeld tot een levenslange straf, opnieuw veroordeeld wordt tot een levenslange straf.

— vervolgens rees de vraag hoe drie vierden van een levenslange straf moeten worden berekend. De volgende redenering werd gevuld :

— in de wetenschap dat (zoals reeds gold in de wetten van 1888 en 1998) de tot een criminale straf

peine et constaté que le condamné se trouvait en état de récidive légale, avoir subi seize ans de cette peine »;

L'article 26 s'exprime dans les mêmes termes, à propos de l'admissibilité à une mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire ou de la remise.

Genèse de l'article

Afin de s'assurer que les auteurs de faits particulièrement graves subissent une partie significative de leur peine, l'accord gouvernemental de 2003 disposait que les «récidivistes de crimes de sang» devraient subir les trois quarts de leur peine et non pas seulement les deux tiers, comme c'est le cas pour tous les récidivistes.

Les travaux parlementaires (doc. Chambre, n° 51-2070/1010, p. 16) en parlent en ces termes :

«L'accord de gouvernement, conclu au mois de juillet 2003, prévoit une modification de la loi relative à la libération conditionnelle, dans le but d'offrir plus de sécurité juridique aux victimes et à la société. C'est ainsi qu'il prévoit que lorsqu'une personne a été condamnée dans le cadre d'une récidive pour crime de sang, elle ne peut être admissible à la libération conditionnelle qu'après avoir purgé au moins trois quarts de sa peine ...»

«Dans un souci de cohérence, le projet propose de rendre la réglementation applicable aux hypothèses de condamnations à une peine privative de liberté à perpétuité, lorsque larrêt de condamnation constate un état de récidive légale.»

Interprétations

a) Au moment de traduire cette volonté politique en termes juridiques, une triple question se posait :

— qu'est-ce qu'un «crime de sang» ? À cette question, la réponse donnée a été : crime sanctionné par la peine la plus grave, à savoir la perpétuité.

— qu'est-ce qu'un «récidiviste de crime de sang» ? La réponse fournie était : un condamné qui, ayant été condamné à une peine perpétuelle est à nouveau condamné à une peine perpétuelle.

— se posait alors la question de savoir comment calculer les trois quarts d'une perpétuité. Le raisonnement qui a été suivi a été le suivant :

— sachant que (comme c'était d'ailleurs déjà le cas dans les lois de 1888 et de 1998), le condamné

veroordeelde recidivist die veroordeeld wordt tot een levenslange straf, daarvan veertien jaar moet uitzitten,

— werd als uitgangspunt aangenomen dat indien veertien jaar = 2/3 van de levenslange straf (die per definitie niet mag worden opgesplitst),

— 3/4e van de levenslange straf volgens een regel van drie resulteert in zestien jaar.

Op grond van deze lezing van de bewoordingen «dezelfde straf is uitgesproken» (en de lezing van het volledige artikel, daaronder begrepen van punt *b*), worden in de omzendbrief nr. 1794 van 7 februari 2007 de volgende bewoordingen aangewend :

«TIJDVOORWAARDEN

Beperkte detentie en elektronisch toezicht (art. 23, § 1, 1^o)

De beperkte detentie en het elektronisch toezicht kunnen worden toegekend zes maanden voorafgaand aan de toelaatbaarheidsdatum voor de voorwaardelijke invrijheidstelling.

Voorwaardelijke invrijheidstelling en voorlopige invrijheidstelling (art. 25, § 2, en art. 26, § 2)

De voorwaardelijke of de voorlopige invrijheidstelling wordt toegekend voor zover de veroordeelde :

— één derde van de in uitvoering zijnde vrijheidsstraf(fen) heeft ondergaan

— twee derden van de in uitvoering zijnde vrijheidsstraf(fen) waarvoor het vonnis of arrest de wettelijke herhaling heeft vastgesteld heeft ondergaan. Het te ondergane totaal om de toelaatbaarheidsdatum te bereiken mag niet meer dan veertien jaar bedragen.

— In geval van veroordeling tot een levenslange vrijheidsstraf bedraagt het te ondergane gedeelte om de toelaatbaarheidsdatum te bereiken 10 jaar. Het te ondergane gedeelte bedraagt 14 jaar indien het arrest de wettelijke herhaling heeft vastgesteld.

— Indien de wettelijke herhaling werd vastgesteld voor een levenslange vrijheidsstraf en wanneer de straf die de grondslag voor deze herhaling vormt eveneens een levenslange vrijheidsstraf is, zal de toelaatbaarheidsdatum bereikt worden na zestien jaar.

Ten aanzien van de vorige wetgeving zijn er dus twee wijzigingen : de wet bepaalt niet langer een minimaal te ondergane strafduur en de toelaatbaarheidsdatum wordt op zestien jaar gebracht voor de veroordeelden tot een levenslange vrijheidsstraf die zich met betrekking tot een vroegere levenslange vrijheidsstraf in wettelijke herhaling bevinden (in plaats van veertien jaar vroeger). »

criminel récidiviste condamné à une peine à perpétuité doit subir quatorze ans de sa peine,

— on a pris comme point de départ que si quatorze ans = 2/3 de la perpétuité (qui par définition ne peut pas se fractionner),

— une règle de trois amenait à porter les trois quarts de la perpétuité à seize ans.

C'est sur la base de cette lecture des termes « ayant prononcé la même peine » (ainsi que de la lecture de l'article dans son entier, en ce compris le point *b*), que la circulaire ministérielle n° 1794 du 7 février 2007 s'exprime dans les termes suivants :

«CONDITIONS DE TEMPS

Détention limitée et surveillance électronique (art. 23, § 1^{er}, 1^o)

La détention limitée et la surveillance électronique peuvent être accordées six mois avant la date d'admissibilité à la libération conditionnelle.

Libération conditionnelle et mise en liberté provisoire (art. 25, § 2, et art. 26, § 2)

La libération conditionnelle ou la mise en liberté provisoire est accordée pour autant que le condamné ait :

— subi le tiers de la ou des peines privatives de liberté en exécution

— subi les deux tiers de la (ou des) peine(s) en exécution pour la(les)quelle(s) le jugement ou larrêt a constaté la récidive légale. Le total à subir pour atteindre l'admissibilité ne peut toutefois pas excéder quatorze ans.

— En cas de condamnation à perpétuité, la partie à subir pour atteindre l'admissibilité sera de dix ans. Elle sera de quatorze ans si l'arrêt a retenu la récidive.

— Si la récidive légale est constatée pour une peine à perpétuité et que la peine qui fonde cette récidive est également une peine à perpétuité, l'admissibilité sera atteinte après seize ans.

Deux différences donc par rapport à la législation précédente : la loi ne fixe plus de minimum de peine à subir et l'admissibilité portée à seize ans pour les condamnés à une peine perpétuelle qui sont en récidive par rapport à une peine perpétuelle antérieure (au lieu de quatorze ans précédemment). »

b) De Nederlandstalige strafuitvoeringsrechtbank (vonnis strafuitvoeringsrechtbank, 82e kamer rechtkant van eerste aanleg te Brussel nr. 82/2007 van 5 december 2007) te Brussel interpreert deze bepalingen als volgt:

De rechtbank is van oordeel dat indien in het arrest van het Hof van assisen, waarbij een veroordeling tot een levenslange straf is uitgesproken, de staat van herhaling weerhouden is, 16 jaar zal moeten worden ondergaan op de levenslange straf alvorens in de tijdsvoorraarden voor voorwaardelijke invrijheidstelling te zijn, ongeacht of de vroegere veroordeling waarop de herhaling gebaseerd is al dan niet een levenslange vrijheidsstraf was. De rechtbank leest nergens in de wet — noch in de Nederlandse, noch in de Franse tekst van de wet — de bijkomende vereiste dat ook in de vroegere veroordeling, waarop de herhaling wordt gebaseerd, een levenslange vrijheidsstraf moet uitgesproken zijn. De rechtbank is van oordeel dat zij de wet moet toepassen en daarbij niet gebonden is door een ministeriële omzendbrief die de wet nader toelicht voor de ambtenaar. Volledigheidshalve dient te worden verwezen naar de hierboven aangehaalde parlementaire stukken die deze zienswijze niet tegenspreken.

Belang van uitsluitsel over deze aangelegenheid

Het debat is niet louter vormelijk en heeft belangrijke gevolgen in de praktijk. Immers,

— de toelaatbaarheidsdatum voor de maatregelen die onder de bevoegdheid van de minister ressorteren (uitgaansvergunningen, penitentiaire verloven) wordt berekend met verwijzing naar de toelaatbaarheidsdatum voor de voorwaardelijke invrijheidstelling. Luidens artikel 4, § 3, van de wet is de toelaatbaarheidsdatum voor een uitgaansvergunning om de sociale re-integratie voor te bereiden vastgesteld op twee jaar voor de toelaatbaarheidsdatum voor de voorwaardelijke invrijheidstelling. De toelaatbaarheidsdatum voor het penitentiair verlof wordt bereikt in het jaar dat voorafgaat aan de toelaatbaarheidsdatum voor de voorwaardelijke invrijheidstelling.

— De strafuitvoeringsrechtbank bepaalt op het tijdstip waarop zij het dossier onderzoekt met het oog op de uitoefening van de haart bij wet toegekende bevoegdheden (voorwaardelijke invrijheidstelling, maar ook voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering of overlevering, beperkte detentie of elektronisch toezicht) een toelaatbaarheidsdatum, waarbij zij inzonderheid rekening houdt met de staat van wettelijke herhaling.

Ingeval deze beoordeling verschilt van die van de minister van Justitie binnen het raam van de uitoefening van de hem bij wet toegekende bevoegdheden, krijgen wij te maken met twee uiteenlopende

b) Le tribunal néerlandophone de l'application des peines de Bruxelles (jugement du tribunal de l'application des peines, 82e chambre du tribunal de première instance de Bruxelles, n° 82/2007 du 5 décembre 2007) interprète quant à lui ces dispositions de la manière suivante :

Le tribunal est d'avis que si larrêt de la cour d'assises prononçant une condamnation à une peine de perpétuité a retenu l'état de récidive, le condamné devra purger 16 ans sur sa perpétuité avant d'être dans les conditions de temps pour une libération conditionnelle, indépendamment du fait que la condamnation antérieure sur laquelle la récidive est basée était ou non une peine perpétuelle. Le tribunal ne voit nulle part dans la loi, ni dans le texte français, ni dans le texte néerlandais, l'exigence supplémentaire qu'une peine perpétuelle ait été également prononcée dans la condamnation antérieure sur laquelle la récidive est basée. Le tribunal estime qu'il doit appliquer la loi et qu'il n'est pas tenu par une circulaire ministérielle explicitant la loi à l'usage des fonctionnaires. Dans un souci d'exhaustivité, il convient de se référer aux documents parlementaires cités ci-dessus, qui ne viennent pas contredire cette thèse.

Intérêt de trancher la question

Le débat n'est pas de pure forme, il a des implications importantes dans la pratique. En effet,

— l'admissibilité aux mesures qui relèvent de la compétence du ministre (permissions de sortie, congés pénitentiaires) se calcule par référence à l'admissibilité à la libération conditionnelle. L'admissibilité à une permission de sortie pour préparer la réinsertion sociale est fixée, aux termes de l'article 4, § 3 de la loi, à deux ans avant l'admissibilité à la libération conditionnelle. L'admissibilité au congé pénitentiaire est quant à elle atteinte dans l'année qui précède l'admissibilité à la libération conditionnelle.

— Le tribunal de l'application des peines détermine, au moment où il examine le dossier pour exercer les compétences que la loi lui confère (libération conditionnelle, mais aussi mise en liberté provisoire en vue d'un éloignement ou d'une remise, détention limitée ou surveillance électronique), une date d'admissibilité, notamment en appréciant l'état de récidive légale.

Lorsque cette appréciation diffère de celle que le ministre de la Justice a pu faire dans l'exercice des compétences que la loi lui confère, on se retrouve face à deux applications divergentes de la même loi. Dans

toepassingen van dezelfde wet. In de praktijk kan zulks leiden tot tragische toestanden, aangezien de veroordeelde lang (soms jaren) toelaatbaar was voor penitentiair verlof voor hij toelaatbaar is voor een vervroegde invrijheidstelling of een andere strafuitvoeringsmodaliteit. De vraag kan inderdaad rijzen of deze veroordeelde het recht op penitentiaire verloven moet behouden, wetend dat het recht op verlof hem echter niet kan worden ontnomen indien hij de voorwaarden voor dit verlof naleeft. »

Wat betreft het aantal personen waarop de discussie betrekking heeft, preciseert spreker dat het momenteel slechts om 2 personen gaat.

Wat betreft amendement nr. 12 dat in artikel 25, § 2, c) de woorden « in geval van misdaad na misdaad, en veertien jaar van deze straf in geval van misdaad na wanbedrijf» wensen in te voegen, werpt de minister op dat artikel 25, § 2, c) enkel geldt als men is veroordeeld tot een levenslange straf. Het betreft dus levenslang na misdaad, of levenslang na wanbedrijf. Als er geen levenslange straf is uitgesproken, bijvoorbeeld als men door het hof van assisen wordt veroordeeld tot vijfentwintig jaar en achteraf opnieuw tot vijfentwintig jaar, valt men onder littera b) van het artikel. Men wordt dan beschouwd als recidivist, waarbij men twee derde van de straf dient uit te zitten met een maximum van veertien jaar. Het voorstel van mevrouw Crombé-Bertton waarbij men minimum veertien jaar moet uitzitten in geval van misdaad na wanbedrijf is aldus wat buiten verhouding. Dit geval zou ook onder de gewone regeling van artikel 25, § 2, b), moeten vallen.

Amendement nr. 15

Naar aanleiding van de besprekking, dient mevrouw Crombé-Bertton amendement nr. 15 in (stuk Senaat, nr. 4-330/6) dat ertoe strekt dit artikel te vervangen als volgt: «In artikel 25, § 2, c, van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten, worden aan de woorden «zestien jaar» de woorden «, in geval van misdaad bestraft met levenslange vrijheidsstraf na misdaad, en veertien jaar van deze straf in geval van misdaad bestraft met levenslange vrijheidsstraf na wanbedrijf» toegevoegd. »

Mevrouw Crombé-Bertton wijst erop dat de door haar ingediende amendementen nrs. 15 en 16 (zie artikel 5) rekening houden met de laatste opmerkingen van de minister. Het begrip terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank is erin opgenomen. Met betrekking tot de voorwaardelijke invrijheidstelling, is

la pratique, cette situation peut aboutir à des situations cornéliennes dans la mesure où le condamné a pu être admis au congé pénitentiaire longtemps (des années parfois) avant d'être admissible à une libération anticipée ou à une autre modalité d'exécution de la peine. La question peut en effet se poser de maintenir le bénéfice des congés pénitentiaires à ce condamné, sachant toutefois que s'il respecte les conditions mises à ce congé, le droit au congé ne peut lui être retiré. »

En ce qui concerne le nombre de personnes auxquelles la discussion se rapporte, l'intervenant précise qu'il ne s'agit que de 2 personnes.

En ce qui concerne l'amendement n° 12, qui vise à insérer à l'article 25, § 2, c), les mots : « , en cas de crime sur crime, et quatorze ans de cette peine, en cas de crime sur délit », le ministre fait remarquer que l'article 25, § 2, c) s'applique seulement en cas de condamnation à une peine à perpétuité. Il s'agit donc d'une perpétuité à la suite d'un crime ou d'une perpétuité à la suite d'un délit. Si l'intéressé n'a pas été condamné à la perpétuité, par exemple parce que la cour d'assises l'a condamné à vingt-cinq ans et par la suite de nouveau à vingt-cinq ans, il relève du littera b) de l'article. Il est alors considéré comme récidiviste, et devra purger les deux tiers de sa peine, avec un maximum de quatorze ans. Par conséquent, la proposition de Mme Crombé-Bertton, de devoir purger un minimum de quatorze ans en cas de crime sur délit, apparaît quelque peu disproportionnée. Ce cas devrait également relever de la règle ordinaire de l'article 25, § 2, b).

Amendement n° 15

À la suite de la discussion, Mme Crombé-Bertton dépose l'amendement n° 15 (doc. Sénat, n° 4-330/6) visant à remplacer cet article comme suit : «À l'article 25, § 2, c, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine, après les mots «subi seize ans de cette peine» sont insérés les mots : «,en cas de crime donnant lieu à une peine privative de liberté à perpétuité sur crime, et quatorze ans de cette peine, en cas de crime donnant lieu à une peine privative de liberté à perpétuité sur délit donnant lieu à une peine d'emprisonnement de trois ans au moins sans sursis ». »

Mme Crombé-Bertton indique que les amendements n°s 15 et 16 (voir article 5) qu'elle a déposés tiennent compte des dernières observations formulées par le ministre. La notion de mise à la disposition du tribunal de l'application des peines a été intégrée. En matière de libération conditionnelle, il est prévu que la peine à

bepaald dat de straf in geval van herhaling van misdaad op wanbedrijf minder zwaar zal zijn dan in geval van herhaling van misdaad na misdaad.

Artikel 5 (nieuw)

Amendement nr. 12

Naar aanleiding van de opmerking van de minister tijdens de besprekking van amendement nr. 12, dient mevrouw Crombé-Bertot amendement nr. 13 in (stuk. Senaat, nr. 4-330/5) dat ertoe strekt een nieuw artikel 5 in te voegen. De indiener stelt voor het parallelisme tot stand te brengen tussen de artikelen 25 en 26 van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten.

Amendement nr. 16

Naar aanleiding van de besprekking dient mevrouw Crombé-Bertot amendement nr. 16 in (stuk Senaat, nr. 4-330/6) dat ertoe strekt dit artikel te vervangen als volgt: «In artikel 26, § 2, c), van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten, worden na de woorden «zestien jaar» de woorden: «in geval van misdaad bestraft met levenslange vrijheidsstraf na misdaad, en veertien jaar van deze straf in geval van misdaad bestraft met levenslange vrijheidsstraf na wanbedrijf» toegevoegd.»

Er wordt verwezen naar de besprekking van artikel 5.

V. Stemmigen

De amendementen nrs. 2 en 9 zijn ingetrokken.

Amendement nr. 17 is aangenomen met 7 tegen 3 stemmen.

Artikel 1 is aangenomen met 7 stemmen bij 3 onthoudingen.

De amendementen nrs. 1, 5 en 6 zijn ingetrokken.

De amendementen nrs. 10 en 14 zijn aangenomen met 7 tegen 2 stemmen.

De amendementen nrs. 3 en 7 zijn ingetrokken.

Amendement nr. 11 is aangenomen met 7 tegen 2 stemmen.

purger en cas de récidive de crime sur délit sera inférieure à celle prévue en cas de récidive de crime sur crime.

Article 5 (nouveau)

Amendement n° 12

Faisant suite à la remarque du ministre lors de la discussion de l'amendement n° 12, Mme Crombé-Bertot dépose l'amendement n° 13 (doc. Sénat, n° 4-330/5) visant à insérer un nouvel article 5. L'auteur propose d'assurer le parallélisme entre l'article entre l'article 25 et l'article 26 de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine.

Amendement n° 16

À la suite de la discussion, Mme Crombé-Bertot dépose l'amendement n° 16 (doc. Sénat, n° 4-330/6) visant à remplacer cet article comme suit: «À l'article 26, § 2, c), de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine, après les mots «subi seize ans de cette peine» sont insérés les mots: «, en cas de crime donnant lieu à une peine privative de liberté à perpétuité sur crime, et quatorze ans de cette peine, en cas de crime donnant lieu à une peine privative de liberté à perpétuité sur délit donnant lieu à une peine d'emprisonnement de trois ans au moins sans sursis».

Il est renvoyé à la discussion de l'article 5.

V. Votes

Les amendements n°s 2 et 9 sont retirés.

L'amendement 17 est adopté par 7 voix contre 3.

L'article 1^{er} est adopté par 7 voix et 3 abstentions

Les amendements n°s 1, 5 et 6 sont retirés.

Les amendements n°s 10 et 14 sont adoptés par 7 voix contre 2.

Les amendements n°s 3 et 7 sont retirés.

L'amendement n° 11 est adopté par 7 voix contre 2.

De amendementen nrs. 4, 8 en 12 zijn ingetrokken.
Amendment nr. 15 is aangenomen met 7 tegen 2 stemmen.

Amendment nr. 13 is ingetrokken.
Amendment nr. 16 is aangenomen met 7 tegen 2 stemmen.

VI. Eindstemming

Het geamendeerde wetsvoorstel in zijn geheel wordt aangenomen met 7 tegen 3 stemmen.

* * *

Dit verslag is goedgekeurd met 9 stemmen bij 1 onthouding.

De rapporteur; *De voorzitter;*
Philippe MAHOUX. Patrik VANKRUNKELSVEN.

Les amendements n^{os} 4, 8 et 12 sont retirés.
L'amendement n° 15 est adopté par 7 voix contre 2.

L'amendement n° 13 est retiré.
L'amendement n° 16 est adopté par 7 voix contre 2.

VI. Vote final

L'ensemble de la proposition de loi, tel qu'amendé, est adopté par 7 voix contre 3.

* * *

Le présent rapport a été approuvé par 9 voix et 1 abstention.

Le rapporteur; *Le président;*
Philippe MAHOUX. Patrik VANKRUNKELSVEN.